# T015 BD VI 201-Q8 Đại Trang Nghiêm Kinh Luận

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

ÑAÏI TRANG NGHIEÂM KINH LUAÄN QUYEÅN 8

CHÖÔNG 45 Chæ coù phaùp Phaät laø chöõa trò ñöôïc beänh caû thaân laãn taâm, theá neân phaûi sieâng naêng nghe noùi phaùp. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, trong maét vò thaùi töû, con vua Haùn Ñòa, bò keùo maøng che laáp caû maét, sau ñoù bò muø. Tuy chöõa trò baèng moïi caùch nhöng khoâng khoûi. Baáy giôø, ôû nöôùc Truùc-xoa-thi-la, caùc nhaø buoân ñi ñeán nöôùc Haùn ñòa. Vua nöôùc Haùn ñòa hoûi nhöõng ngöôøi thöông buoân: –Con ta bò beänh ñau maét, caùc ngöôi töø phöông xa ñeán coù theå chöõa trò ñöôïc khoâng? Nhöõng ngöôøi thöông buoân thöa: –Taâu ñaïi vöông, ôû nöôùc ngoaøi coù moät thaày Tyø-kheo teân Cuø-sa coù theå chöõa trò ñöôïc. Vua nghe xong, lieàn saém söûa haønh trang ñöa con mình ñeán nöôùc Truùc-xoa-thi-la. Ñeán nöôùc kia roài, vua ñeán choã Toân giaû Cuø-sa thöa raèng: –Toâi töø phöông xa ñeán chöõa beänh maét. Cuùi xin ngaøi thöông xoùt maø chöõa trò cho toâi. Toân giaû höùa seõ chöõa cho. Ngaøi laøm nhieàu cheùn ñoàng ñöa cho moïi ngöôøi roài noùi: –Khi nghe toâi noùi phaùp, neáu coù ai rôi nöôùc maét thì haõy höùng vaøo baùt (ñoàng) naøy. Toân giaû noùi kinh Thaäp Nhò Duyeân. Chuùng hoäi nghe xong, than khoùc rôi leä, lieàn höùng vaøo baùt. Toân giaû Cuø-sa gom heát nöôùc maét cuûa moïi ngöôøi ñem ñeán choã con vua ñoå vaøo loøng baøn tay phaûi roài noùi keä: Nay toâi ñaõ noùi phaùp Möôøi hai duyeân saâu xa Xua tan toái voâ minh Ngöôøi nghe ñeàu rôi leä Ñieàu naøy neáu quaû thaät Neân gom leä moïi ngöôøi Trong Ngöôøi, Trôøi, Daï-xoa Caùc thöù nöôùc khoâng baèng Ñem röûa maét vöông töû Lìa chöôùng ñöôïc saùng trong. Lieàn laáy nöôùc maét röûa Maøng maét ñöôïc veït tan. Toân giaû Cuø-sa laáy nöôùc maét röûa maét cho vöông töû. Sau khi maét ñöôïc saùng trong, vì muoán cho tín taâm cuûa moïi ngöôøi ñöôïc theâm lôùn neân ngaøi noùi keä: Phaät phaùp raát chaân thaät Veùn tan maøng che maét Nöôùc maét cuõng chöõa ñöôïc

Nhö naéng tan baêng tuyeát. Moïi ngöôøi thaáy vieäc aáy, chaép tay cung kính, caøng tin töôûng hôn. Chöùng kieán ñöôïc ñieàu chöa töøng coù, toaøn thaân noåi oác, moïi ngöôøi lieàn noùi keä: Vieäc ngaøi laøm ít coù Gioáng nhö hieän thaàn tuùc Thuoác men khoâng chöõa ñöôïc Nöôùc maét röûa khoûi beänh. Caùc thaày Tyø-kheo nghe phaùp buoàn khoùc rôi leä. Toân giaû Cuø-sa baûo moïi ngöôøi: –Maëc daàu laøm ñöôïc vieäc aáy nhöng khoâng coù gì khoù. Xöa kia, Ñöùc Nhö Lai tu haønh khoå haïnh trong ngaøn öùc kieáp. Ngaøi chöùa nhoùm coâng ñöùc tu haønh aáy thaønh thuoác phaùp möôøi hai Nhaân duyeân naøy coù coâng naêng laøm cho ngöôøi nghe caûm ñoäng rôi leä. Roàng cuûa Baø-tu phun noïc ñoäc, Daï-xoa, aùc quyû ñaày khaép caû nhaø, Kieát-tyø-ñeå-ñaø-la xöa nay chaùn gheùt ñaïo thì nöôùc maét naøy coù coâng naêng tieâu dieät taát caû. Vieäc ñoù môùi khoù, huoáng gì chöôùng ngaïi cuûa maøng maét ñaây gioáng nhö röùt caùnh con ong ñaâu coù gì khoù. Giaû söû nhö coù maây muø noåi leân ñen nghòt, möa to gioù lôùn thì nöôùc maét naøy cuõng coù coâng naêng laøm cho trôøi quang maây taïnh. Luùc aáy, ñoaøn voi say cho ñeán boä binh maëc giaùp caàm tröôïng troâng thaät döõ tôïn; neáu raûy nöôùc maét naøy vaøo thì

quaân traän thaùo lui tan raõ. Phaùp tu taäp baèng Nhaát thieát chuûng trí ai nghe maø khoâng rôi nöôùc maét, nhöng duøng nöôùc maét naøy ñeå cuùng teá dieät heát tai hoïa thì chæ tröø ñöôïc nghieäp ñôøi tröôùc. Baáy giôø, vöông töû ñaõ ñöôïc laønh maét, vui möøng hôùn hôû; laïi nghe noùi phaùp, nhaøm chaùn sinh töû, chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn sinh yù töôûng ít coù lieàn noùi keä: Ai ñöôïc nghe phaùp Phaät Maø khoâng sinh vui möøng Toâi ñaõ raát kính tin Doác loøng nghe noùi phaùp, Tai nghe vieäc ít coù Beänh maét cuõng ñöôïc laønh Maét tueä vaø maét thòt Taát caû ñeàu thanh tònh. Ngöôøi trò maét hay nhaát Khoâng ai baèng Ñöùc Phaät Nay toâi cuùi ñaàu laïy Vò thaày thuoác gioûi nhaát Duøng thuoác Nhaát thieát trí Môû hai maét saïch toâi Ngöôøi coù taâm ôû ñôøi Ai maø khoâng kính tin Giaû söû coù ít trí Vì sao khoâng sinh tin? Ñöùc Thích-ca Maâu-ni Cha laønh cuûa chuùng sinh Noùi lôøi raát hay ñeïp Nhu hoøa ñaùng öa thích

Cöùu giuùp vieäc xong roài
Ñeán ñöôïc bôø beân kia
Phaùp yù caên nhoû nhieäm
Taùc yù seõ hieåu roõ
Cho ñeán ngöôøi bieân ñòa
Cuõng seõ ñöôïc khai ngoä.

CHÖÔNG 46 Neáu coù ñöôïc “Boán phaùp thanh tònh khoâng theå phaù hoaïi” thì thaø xaû boû thaân maïng chöù khoâng bao giôø gieát haïi chuùng sinh. Cho neân phaûi sieâng naêng tu haønh “Boán phaùp thanh tònh khoâng theå phaù hoaïi”. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa coù moät ngöôøi bò toäi töû hình. Luùc aáy, Chieân-ñaø-la seõ laàn löôït gieát ngöôøi, maø ngöôøi Chieân-ñaø-la kia laø vò Öu-baø-taéc höõu hoïc, ñaõ thaáy ñöôïc ñaïo ñeá neân khoâng chòu gieát ngöôøi. Quan troâng coi veà hình phaùp raát töùc giaän noùi vôùi oâng ta: –Nay oâng muoán laøm traùi vôùi phaùp luaät cuûa vua sao? Öu-baø-taéc noùi: –OÂng thaät laø ngöôøi khoâng hieåu bieát gì caû. Ñöùc vua chaéc gì bieát ñöôïc noåi khoå gieát ngöôøi cuûa toâi. Maëc daàu saéc thaân toâi phuï thuoäc nhaø vua laøm Chieân-ñaø-la, nhöng sinh trong doøng Thaùnh goïi laø Phaùp thaân. Phaùp thaân khoâng phuï thuoäc vaøo vua cho neân khoâng laøm. Öu-baø-taéc noùi keä: Ñöùc Thích-ca Maâu-ni Coù trí Nhaát thieát chuûng Giaùo hoùa khi gaây nhaân Dieät tröø taát caû toäi. Phaùp cuûa vua Dieâm-la Giaùo hoùa khi keát quaû Gaëp khoå môùi noùi khoå Deã phaù cuõng deã traùi. Vò Chieân-ñaø-la naøy khoâng tuaân theo meänh leänh cuûa vua, lieàn ñöôïc daãn ñeán choã vua. Vua hoûi Chieân-ñaø-la: –Vì sao ngöôi khoâng tuaân theo meänh leänh cuûa vua? Öu-baø-taéc taâu: –Thöa ñaïi vöông, ngay baây giôø ngaøi neân sinh loøng tin, phaùt taâm vui möøng. Vò aáy lieàn noùi keä: Döùt ba ñoäc cho toâi Toâi ñöôïc nhaân vaéng laëng Taïi choã Phaät Theá Toân Ñaáng Ñaïi Bi voâ thöôïng Thoï trì caùc giôùi caám Cho ñeán loaøi ruoài muoãi

Cuõng khoâng sinh taâm haïi
Huoáng chi ñoái vôùi ngöôøi.
Vua noùi:

–Neáu khoâng gieát thì taùnh meänh cuûa ngöôi khoù chu toaøn.

Nhôø naêng löïc kieán ñeá neân Öu-baø-taéc ôû choã vua choáng ñoái khoâng sôï nguy hieåm taâu:

–Thöa ñaïi vöông, thaân maïng cuûa beà toâi tuøy thuoäc nôi ngaøi. Ngaøi muoán laøm gì cuõng ñöôïc. Coøn yù cuûa beà toâi duø trôøi Ñeá Thích daïy beà toâi vaãn khoâng tuaân theo.

Vua nghe lôøi aáy raát giaän döõ, ra leänh gieát cheát Chieân-ñaø-la. Baûy ngöôøi goàm cha, anh, em… cuûa Chieân-ñaø-la kia ñeàu khoâng theo leänh vua haønh xöû toäi. Vua lieàn gieát hoï, chæ coøn laïi hai ngöôøi. Ñeán ngöôøi thöù saùu vua ra leänh gieát, vò aáy cuõng khoâng chòu gieát.

Vua laïi gieát luoân ngöôøi naøy. Ñeán ngöôøi thöù baûy cuõng khoâng chòu gieát. Vua toan gieát ngöôøi aáy, thì ngöôøi meï giaø taâu:

–Thöa ñaïi vöông, xin ngaøi haõy vì toâi maø tha cho ñöùa con uùt thöù baûy.

Vua hoûi:

–Ngöôøi naøy laø gì cuûa baø?

Baø laõo taâu:

–Thöa ñaïi vöông, noù laø con cuûa toâi.

Vua hoûi tieáp:

–Saùu ngöôøi tröôùc khoâng phaûi laø con cuûa baø hay sao?

Baø laõo taâu:

–Thöa ñaïi vöông, chuùng noù cuõng ñeàu laø con cuûa toâi caû.

Vua hoûi:

–Vaäy taïi sao baø chæ xin tha toäi cheát cho ñöùa con thöù baûy?

Baø laõo lieàn noùi keä:

Xin ñaïi vöông bieát cho
Saùu con ñeàu kieán ñeá
Ñeàu laø chaân Phaät töû
Nhaát ñònh khoâng laøm aùc
Cho neân toâi khoâng sôï
Rieâng ñöùa thöù baûy naøy
Coøn laø keû phaøm phu
Bò thaân maïng eùp ngaët
Seõ gaây caùc nghieäp aùc
Cho neân ngaøy nay toâi
Xin ngaøi tha cho noù.
Ngaøi seõ ñöôïc töï taïi
Mong ngaøi cho noù soáng!
Luùc saép cheát sôï haõi
Hoaëc gaây caùc ñieàu aùc
Phaøm phu luùc saép cheát

Chæ thaáy thaân hieän taïi
Khoâng thaáy nhöõng vieäc sau
Xeùt quaû baùo ñôøi sau
Chaúng phaûi caûnh giôùi phaøm.
Baáy giôø, ñaïi vöông noùi:
–Ñoái vôùi ngoaïi ñaïo ta chöa töøng nghe lôøi aáy, giôø ñaây baø noùi veà nhaân quaû roõ raøng nhö ngoïn ñeøn saùng.
Baø laõo Chieân-ñaø-la thöa nhö vaày:
–Ñaïi vöông sinh taâm quyeát ñònh thì goïi laø ngöôøi ôû trong xoùm laøng cuûa baäc Hieàn thaùnh, chöù chaúng phaûi laø Chieân-ñaø-la. Toâi tuy bò goïi laø Chieân-ñaø-la nhöng thaät laø ngöôøi tu khoå haïnh, ngay caû thaân maïng coøn khoâng luyeán tieác, huoáng gì ñoái vôùi nhöõng ngöôøi thaân laø nhöõng ngöôøi giöõ giôùi hôn laø nhöõng ngöôøi giöõ taøi saûn. Hoï khoâng ñoaùi hoaøi thaân maïng vaø baø con quyeán thuoäc, chæ giöõ gìn giôùi caám.
Baø laõo lieàn noùi keä:
Ngöôøi ñôøi xeùt doøng doõi
Khoâng xeùt giöõ giôùi caám
Giöõ giôùi laø doøng doõi
Neáu ngöôøi khoâng giöõ giôùi
Doøng doõi seõ hoaïi dieät.
Toâi laø Chieân-ñaø-la
Kia laø ngöôøi tònh giôùi
Hoï sinh Chieân-ñaø-la
Nhöng taïo nghieäp thanh tònh
Ngaøi tuy laø doøng vua
Nhöng thaät laø Chieân-ñaø
Khoâng coù loøng thöông xoùt
Cöïc aùc gieát ngöôøi hieàn
Chính thaät Chieân-ñaø-la.
Nhaø vua beøn daãn ñaàu caùc quyeán thuoäc ñeán choã goø maû cuùng teá caùc thaây cheát cuûa hoï. Vua laïi noùi keä:
Ngaên caùc coâng ñöùc laønh
Nhö ñem tro laáp löûa
Tuy mieäng khoâng töï noùi
Nhöng taïo nghieäp roõ raøng.
Ñeá Thích thöôøng cuùng döôøng
Ngöôøi giöõ giôùi beàn chaéc
Khoâng tieác thaân maïng mình
Maø vì giöõ giôùi haïnh.

Vua daãn ñaàu caùc quan vaø maáy ngaøn öùc vò Baø-la-moân ñi boä ñeán goø maû roài noùi:
–Caùc vò Ñaïi só naøy, tuy goïi laø Chieân-ñaø-la nhöng thaät laø baäc Ñaïi tieân.
Vua cho thu laáy caùc töû thi roài öùa nöôùc maét, noùi keä:
Ngöôøi maïnh meõ giöõ giôùi
Duøng dao cheùm chaët thaân
Thi haøi boû treân ñaát
Maùu huyeát chaûy khaép ngöôøi
Vì giöõ gìn giôùi caám
Nay boû thaân maïng naøy,
Vöõng taâm khoâng laøm aùc
Giöõ giôùi cho ñeán cheát
Höôûng ñöôïc vò Phaät phaùp
Ngöôøi trí ñeàu phaûi theá.
Vua laïi noùi keä tieáp:
Ngöôøi ngu si ñui muø
Tham ñaém duïc caáu ueá
Dính maéc caùc caên mình
Dao ñoäng khoâng yeân ñònh
Khoâng nghó ñeán nghieäp aùc
Chæ bieát vui hieän taïi
Keát söû laøm nhô baån.
Ngöôøi trí thöôøng quaùn saùt
Nghó thaân, cuûa mong manh
Nhö caây moïc ven soâng
Khoâng bao giôø laøm aùc
Nöôùc trí röûa taâm dô.
Baáy giôø, ñaïi vöông gaàn guõi vôùi Chieân-ñaø-la. Vì kính chuoäng phaùp neân vua nhieãu quanh töû thi ba voøng, quyø thaúng chaép tay noùi keä:
Kính leã quy maïng Phaùp
Ngöôøi kheùo leùo quaùn saùt
Boû maïng soáng ngaén nguûi
Chöù khoâng xaû boû Phaùp.
Giaû söû vaøo röøng löûa
Kieán ñeá maø phaù giôùi
Quyeát khoâng coù vieäc aáy
Ñaây laø ñieàu minh chöùng
Ngöôøi naøy vaâng lôøi Phaät
Khoâng heà coù hai loøng.

Guïc cheát trong vuõng maùu
Do giöõ gìn giôùi Phaät
Duøng löûa ñoát thi haøi
Lieàn bieán thaønh tro ñaát
Tieáng thôm ngöôøi giöõ giôùi
Cuøng khaép caû theá giôùi.

CHÖÔNG 47

Vì nhaân duyeân gì maø noùi vieäc naøy? Vì muoán noùi leân söï chöùng ñaïo khoâng coù ñoåi khaùc. Phaät noùi baäc Kieán ñeá khoâng bao giôø ai phaù hoaïi ñöôïc, thaân töù ñaïi coù theå tan hoaïi, nhöng "Boán phaùp thanh tònh khoâng theå phaù hoaïi" thì khoâng bao giôø bò tan hoaïi. Taâm kieâu maïn thì khoâng coù ñieàu aùc naøo maø khoâng laøm. Ngöôøi kieâu maïn tuy töï cao nhöng cho laø mình nhuùn nhöôøng. Cho neân phaûi döùt boû kieâu maïn. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa Ñöùc Phaät thaønh ñaïo khoâng bao laâu thì Ngaøi hoùa ñoä cho anh em vaø nhöõng ngöôøi döôùi tröôùng cuûa ngaøi Öu-laâu-taàn-loa Ca-dieáp caû ngaøn vò. Phieàn naõo ñaõ döùt boû thì raâu toùc töï ruïng, hoï theo Ñöùc Theá Toân ñeán nöôùc Ca-tyø-la-veä. Nhö trong kinh Phaät Baûn Haïnh coù noùi roõ. Vua Duyeät-ñaàu-ñaøn ñöôïc hoùa ñoä, ñieàu phuïc. Nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích caäy vaøo toäc hoï cuûa mình sinh ra kieâu maïn. Ñöùc Phaät Theá Toân ai nhìn thaáy thaân Ngaøi cuõng khoâng nhaøm chaùn, thaân theå ñaày ñaën, vöøa ngöôøi. Coøn caùc vò Baø-la-moân tu khoå haïnh ñaõ laâu, thaân theå gaày oám. Tuy beân trong hoï coù chöùng ñaïo nhöng dieän maïo beân ngoaøi raát xaáu xí. Ñi theo Phaät thaät khoâng töông xöùng. Baáy giôø vua cha nghó raèng: "Neáu doøng hoï Thích xuaát gia ñi theo Phaät thì seõ töông xöùng vôùi Ngaøi". Nghó xong, vua ñaùnh troáng tuyeân boá: –Moãi nhaø hoï Thích cho moät ngöôøi ñi xuaát gia. Hoï lieàn vaâng leänh vua, moãi nhaø cho moät ngöôøi ñi xuaát gia. Luùc aáy, Öu-ba-ly laø ngöôøi thôï hôùt toùc cho doøng hoï Thích khoùc than buoàn baõ. Nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích hoûi: –Vì sao oâng khoùc? Öu-ba-ly thöa: –Nay, nhöõng ngöôøi trong doøng hoï Thích ñeàu ñi xuaát gia, toâi bieát soáng laøm sao ñaây? Nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích ñi xuaát gia nghe Öu-ba-ly noùi lieàn côûi y phuïc ñang maëc vaø chuoãi anh laïc, ñoà trang söùc chaát thaønh moät ñoáng vaät baùu cho Öu-ba-ly heát, roài noùi: –Nhöõng vaät naøy ñuû nuoâi soáng caû ñôøi ngöôi. Öu-ba-ly nghe noùi nhö theá thì sinh nhaøm chaùn thöa: –Nay caùc ngaøi ñeàu chaùn gheùt nhöõng thöù chaâu baùu trang söùc neân vöùt boû coøn toâi laáy noù ñeå laøm gì chöù. Roài lieàn noùi keä: Nhöõng ngöôøi hoï Thích naøy Vöùt boû caùc chaâu baùu Nhö ñoå boû phaån dô Cho ñeán caùc raùc röôûi Hoï xaû boû meâ ñaém Sao toâi laïi tham laáy? Neáu toâi laáy ñoáng baùu Trong taâm seõ tham ñaém Chaáp laø caùi cuûa ta Ñoù laø tai hoïa lôùn, Hoï Thích boû tai hoïa

Giôø neáu ta nhaän laáy
Chính laø loãi laàm lôùn.
Ví nhö ngöôøi oùi möûa

Choù laïi ñeán lieám aên
Toâi laáy cuûa ngöôøi boû
Thì khaùc gì vôùi choù.
Nay toâi sôï ñoáng baùu
Nhö lìa xa boán ñoäc
Caên laønh töï boäc phaùt
Khoâng tham luyeán ñoáng baùu
Nay toâi phaûi xaû boû
Muoán ñeán choã Theá Toân
Caàu xin ñöôïc xuaát gia.
Öu-ba-ly noùi keä treân xong, laïi noùi baøi keä khaùc:
Thaáy ngöôøi ñöôïc phaùp hôn
Môùi sinh taâm vui möøng
Nay nguyeän cho thaân toâi
Cuøng hoï ñöôïc vieäc toát
Nay toâi muoán thoaùt ra
Neân sieâng laøm phöông tieän.
Öu-ba-ly laïi nghó: “Nay ta nhaát ñònh seõ xuaát gia vaäy phaûi neân caàn caàu, bôûi caû ngaøn vò Baø-la-moân ñaõ ñöôïc Phaät xuaát gia, naêm traêm ngöôøi hoï Thích doøng Saùt-lôïi cuõng ñöôïc xuaát gia, hai doøng hoï Baø-la-moân, Saùt-lôïi ñeàu cao quyù, coøn ta laø Thuû-ñaø-la thuoäc doøng haï tieän, laïi laøm vieäc thaáp heøn, xin xuaát gia chung vôùi nhöõng ngöôøi cao quyù aáy bieát coù ñöôïc chaêng? Nay ta ñaâu coù theá löïc gì, laøm sao maø ñöôïc xuaát gia chung vôùi hoï? Öu-ba-ly lieàn noùi keä:
Doøng Saùt-lôïi thuaàn tònh
Baø-la-moân hoïc roäng
Xuaát thaân choã cao quyù
Ñeàu nhoùm hoïp ñeán ñaây
Thaân toâi doøng Thuû-ñaø
Laøm sao ñöôïc tham döï?
Gioáng nhö vieân saét vuïn
Laãn loän giöõa vaøng roøng.
Baø-giaø-baø Phaät-ñaø
Toâi nghe coù Chuûng trí
Nay toâi ñeán choã Ngaøi
Töø bi thöông taát caû
Ñaùng tònh, khoâng ñaùng tònh
Ñaùng xuaát, khoâng ñaùng xuaát.
Taát caû chuùng ngoaïi ñaïo
Khoâng bieát nôi giaûi thoaùt
Chæ ngöôøi dieät keát söû

Môùi bieát ñöôïc giaûi thoaùt.
Öu-ba-ly noùi keä xong beøn ñeán choã Ñöùc Theá Toân quyø thaúng chaép tay, goái phaûi saùt ñaát, noùi keä:
Taát caû boán doøng hoï
Ñeáu ñöôïc xuaát gia chaêng?
Vui Nieát-baøn giaûi thoaùt
Chuùng con coù ñöôïc chaêng?
Laønh thay Baäc Cöùu Theá
Ñaïi bi bình ñaúng khaép
Thöông xoùt, xin cho con
Ñöôïc thöù lôùp xuaát gia.
Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân bieát taâm yù Öu-ba-ly ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc, caên laønh thuaàn thuïc, ñaõ ñeán luùc hoùa ñoä. Ngaøi ñöa tay phaûi töôùng toát trang nghieâm xoa ñaûnh Öu-ba-ly roài
baûo:
–Cho pheùp ngöôi xuaát gia. Ngoaïi ñaïo khoâng chæ baøy phaùp bí maät cho ñeä töû. Coøn
Nhö Lai thì khoâng nhö theá, maø ñaïi bi bình ñaúng noùi phaùp khoâng thieân vò; chæ baøy ñaïo lyù vöôït hôn ñeå cöùu ñoä hoï. Gioáng nhö ñi chôï mua ñoà khoâng löïa choïn ñaét reû, phaùp Phaät cuõng vaäy, khoâng phaân bieät giaøu ngheøo cho ñeán doøng hoï.
Ngaøi lieàn noùi keä:
Ai khaùt uoáng nöôùc trong
Maø khoâng ñöôïc no ñuû
Ai caàm löûa ñoát ñeøn
Maø khoâng xua boùng toái,
Phaùp Baäc Nhaát Thieát Trí
Chung cho moïi chuùng sinh
Ai ngöôøi coù tu haønh
Maø khoâng ñöôïc nghóa maàu.
Ví nhö aên ñöôøng pheøn
Sang, heøn ñeàu heát meät
Saùt-lôïi, Baø-la-moân
Phaùp Phaät bình ñaúng khaép
Khi ra khoûi ba coõi
Caùc doøng hoï khoâng khaùc.
Ví nhö ba loaïi thuoác
Ñoái trò noùng, laïnh, gioù
Thuoác khoâng choïn doøng hoï
Sang, heøn ñeàu trò ñöôïc,

Thuoác phaùp cuõng nhö theá
Trò ñöôïc tham saân si
Boán doøng hoï ñeàu tröø
Khoâng cao thaáp khaùc nhau.
Gioáng nhö löûa baét chaùy
Khoâng löïa cuûi toát, xaáu
Noïc ñoäc cuõng gioáng löûa
Khoâng phaân bieät sang, heøn.
Gioáng nhö nöôùc taém goäi
Boán hoï ñeàu tröø dô Beán bôø cuûa heát khoå Caùc hoï ñeàu xa lìa. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân, gioáng nhö trôøi quang maây taïnh, Ngaøi phaùt ra aâm thanh saâu xa gioáng nhö tieáng saám, nhö tieáng roàng lôùn ñaàu ñaøn, traâu ñaàu ñaøn, ca-laêng-taàn-giaø, ong chuùa, vua coõi ngöôøi, kyõ nhaïc trôøi phaùt ra tieáng Phaïm aâm baûo Öu-ba-ly: –Coù muoán xuaát gia chaêng? Öu-ba-ly nghe aâm thanh aáy taâm sinh vui möøng chaép tay baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, con mong muoán xuaát gia. Ñöùc Phaät baûo: –Naøy Öu-ba-ly, laønh thay Tyø-kheo! OÂng haõy tu phaïm haïnh trong phaùp laønh naøy. Öu-ba-ly nghe Ñöùc Theá Toân noùi lôøi aáy roài, raâu toùc töï rôi ruïng, aùo ca-sa maëc treân thaân, oai nghi khoan thai, caùc caên vaéng laëng nhö vò Tyø-kheo tu ñaõ laâu naêm. Naêm traêm ngöôøi hoï Thích ñeàu phaûi baïch boán laàn yeát-ma, thoï giôùi Cuï tuùc. Ñöùc Phaät daïy: –Baây giôø Ta seõ duøng phöông tieän ñeå tröø boû taâm kieâu maïn cuûa nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích: –Baây giôø caùc thaày phaûi neân kính leã theo thöù lôùp töø caùc vò cöïu Tyø-kheo Thöôïng toïa Kieàu-traàn-nhö, Tyø-kheo A-tyø Maõ Sö... cho ñeán Öu-ba-ly laø vò haï toïa sau roát. Thích Hieàn vöông laø ngöôøi daãn ñaàu trong nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích. Nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích kính thuaän theo lôøi Ñöùc Phaät daïy, laàn löôït ñaûnh leã döôùi chaân caùc Tyø-kheo, ñeán choã Öu-ba-ly thì thaáy chaân cuûa thaày khaùc laï lieàn ngöôùc leân nhìn thaáy maët Öu-ba-ly, nhöõng ngöôøi hoï Thích heát söùc kinh ngaïc, gioáng nhö aâm ba vang voïng cuûa suoái nöôùc töø ñænh ñoå xuoáng va vaøo söôøn nuùi. Hoï lieàn noùi: –Chuùng toâi laø doøng Saùt-lôïi nhaâït chuûng ñöôïc ngöôøi ñôøi kính troïng. Nay vì sao phaûi kính leã ngöôøi xuaát gia töøng laøm keû toâi tôù thaáp heøn cuûa mình, chuùng ta seõ thöa heát vieäc naøy leân vôùi Ñöùc Theá Toân. Hoï thöa vôùi Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, Öu-ba-ly cuõng ñöôïc kính leã sao? Phaät baûo nhöõng ngöôøi hoï Thích: –Nay doøng hoï Thích cuûa Ta neân cö xöû theo phaùp leã laïy naøy ñeå döùt tröø taâm kieâu maïn. Nhöõng ngöôøi hoï Thích baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, Öu-ba-ly thuoäc giai caáp Thuû-ñaø-la. Ñöùc Phaät daïy: –Taát caû ñeàu voâ thöôøng, giai caáp khoâng nhaát ñònh. Voâ thöôøng chæ coù moät vò, giai caáp cuõng theá, ñaâu coù gì khaùc nhau! Nhöõng ngöôøi hoï Thích laïi baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, ñaây laø doøng hoï xuaát gia, chuùng con xuaát thaân doøng Saùt-lôïi nhaät chuûng. Ñöùc Phaät daïy: –Taát caû theá gian nhö moäng nhö huyeãn, caùc doøng hoï ñaâu coù gì khaùc nhau. Nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, ñaây laø keû toâi

tôù, coøn chuùng con laø chuû. Ñöùc Phaät daïy:

–Taát caû theá gian ñeàu vì aân aùi maø laøm toâi tôù. Neáu chöa thoaùt khoûi sinh töû thì sang heøn khoâng khaùc nhau. Haõy xaû boû taâm kieâu maïn cuûa caùc ngöôi! Luùc aáy nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích trang nghieâm khaùc thöôøng, nhö hoa nôû roä. Hoï chaép tay höôùng veà phía Phaät vôùi söï do döï hoaøi nghi maø thöa nhö vaày: –Baïch Ñöùc Theá Toân, Ngaøi nhaát ñònh baét chuùng con kính leã döôùi chaân Öu-ba-ly hay sao? Ñöùc Phaät baûo hoï: –Khoâng phaûi chæ rieâng Ta maø phaùp xuaát gia cuûa taát caû chö Phaät cuõng ñeàu nhö theá. Nhöõng vò doøng hoï Thích nghe Ñöùc Phaät nhaéc laïi phaùp xuaát gia lieàn ñöùng söõng sôø nhö caây khoâng gioù. Taâm yù buoàn böïc, hoï ñeàu ñoàng thanh thöa: –Baïch Ñöùc Theá Toân, chuùng con laøm sao daùm traùi lôøi Ñöùc Phaät daïy? Maø phaûi kính thuaän lôøi Ñöùc Phaät daïy. Tröôùc tieân, vò Tyø-kheo hieåu bieát tu haønh ñaõ laâu thöa nhö vaày: –Sôû dó Ñöùc Nhö Lai hoùa ñoä Öu-ba-ly tröôùc laø vì muoán döùt boû taâm kieâu maïn cho nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích. Khi aáy, nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích beøn xaû boû taâm kieâu maïn, thuaän theo phaùp xuaát gia, maø cuõng laø phaùp maø caùc vò quyù toäc xuaát gia trong töông lai neân thuaän theo. Baït-ñaøthích… coù thoùi quen kieâu maïn ñaõ laâu nay nhoå taän goác, kính leã döôùi chaân Öu-ba-ly. Khi hoï ñang kính leã thì maët ñaát, thaønh quaùch, nuùi röøng, soâng bieån ñeàu rung chuyeån. Chö Thieân xöôùng raèng: –Ngaøy hoâm nay ngoïn nuùi kieâu maïn cuûa doøng hoï Thích ñaõ suïp ñoå. Chö Thieân noùi keä: Hay thay! Boû kieâu maïn Doøng hoï, saéc löïc, taøi Thuaän theo lôøi Phaät daïy Nhö caây nghieâng theo gioù. Doøng Saùt-lôïi nhaâït chuûng Ñaûnh leã Öu-ba-ly Döùt boû taâm ngaõ maïn Caùc caên ñeàu vaéng laëng. Nhöõng ngöôøi raát cao quyù Chaân thaät khoâng dua nònh Phöôùc lôïi, ñuû caùc ñöùc Soá nhieàu nhö röøng truùc Baø-la-moân tieáng taêm Saùt-lôïi quyù toäc thaûy Caùc danh ñöùc nhö theá Vaøo trong phaùp Maâu-ni Trang nghieâm caùc Thaùnh chuùng Nhö sao vaây quanh traêng Laám taám khaép baàu trôøi. Hay thay! Phaùp höng thònh Bieån lôùn cuûa Nhö Lai Nöôùc coâng ñöùc treân heát Traøn ñaày ôû trong aáy

Nôi quy tuï caùc soâng
Caùc thaéng trí theá gian
Ñeàu quay veà phaùp Phaät
Caùc trôøi, ngöôøi theâm nhieàu
Khoå laø ñöôøng phaûi thoaùt.
Nhö Lai kheùo giaûi thích
Noùi phaùp döùt kieâu maïn
Chuùng ñeä töû moät vò
Nhö bieån chæ vò maën.
Vì nhaân duyeân gì noùi vieäc naøy? Phaùp Phaät xuaát hieän treân theá gian ñeå döùt boû kieâu maïn.

CHÖÔNG 48

Ngöôøi ñaõ Kieán ñeá khoâng bò ma trôøi hay caùc ngoaïi ñaïo doái gaït. Theá neân phaûi sieâng naêng duøng moïi phöông phaùp tu haønh caàu ñöôïc Kieán ñeá.

Toâi töøng nghe:

Thuôû xöa cö só Thuû-la heát söùc keo kieät. Caùc ngaøi Xaù-lôïi-phaát... thöôøng lui tôùi nhaø cö só naøy.

Ngaøi noùi keä:

Ñöôøng aùc saâu nhö bieån
Taâm loaïn nhö nöôùc ñuïc
Bò nöôùc boûn seûn cuoán
Mieäng lieàn noùi khoâng tieàn.
Doøng soâng lôùn ganh gheùt
Caùc caù, ruøa taø kieán
Loäi ñaày döôùi soâng aáy
Theo doøng khoâng döøng nghæ.
Phaûi nhoå goác keo kieät
Ñöôïc quaû baùo cuûa thí
Ñöùc Theá Toân ñaïi bi
Haøng Thích töû voâ uùy
Thaáy ngöôøi chìm trong khoå
Chuùng toâi phaûi cöùu giuùp.

Toân giaû Ma-ha Ca-dieáp, saùng sôùm ñaép y, oâm baùt ñeán nhaø tröôûng giaû Thuû-la khen ngôïi haïnh boá thí. Tröôûng giaû laáy laøm khoâng vui gioáng nhö dao nhoïn ñaâm vaøo tim, oâng noùi vôùi ngaøi Ca-dieáp:

–Ngaøi ñöôïc môøi hay muoán ñeán xin aên.

Ngaøi Ca-dieáp ñaùp:

–Toâi thöôøng khaát thöïc.

Tröôûng giaû noùi:

–Neáu thaày khaát thöïc thì neân ñuùng giôø.

Ngaøi Ca-dieáp boû ñi. Cöù nhö theá, ngaøi Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân... caùc vò ñeä töû lôùn cuûa Ñöùc Phaät laàn löôït ñeán nhaø tröôûng giaû nhöng ñeàu khoâng ñöôïc oâng tieáp ñaõi. Baáy

giôø, Ñöùc Theá Toân ñeán nhaø tröôûng giaû noùi: –OÂng neân thöïc haønh naêm vieäc boá thí roäng lôùn. Tröôûng giaû Thuû-la nghe xong trong loøng raát buoàn baõ lieàn nghó raèng: “Moät vieäc boá thí nhoû ta coøn khoâng laøm ñöôïc, thì sao laøm ñöôïc naêm vieäc boá thí roäng lôùn. Trong phaùp cuûa Nhö Lai chaúng leõ khoâng coøn phaùp naøo? Vì caùc ñaïi ñeä töû cuûa Ngaøi daïy toâi boá thí; nay Ñöùc Theá Toân cuõng daïy toâi boá thí.” Nghó xong, tröôûng giaû baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, moät vieäc boá thí nhoû nhaët con coøn khoâng theå laøm ñöôïc huoáng gì laø naêm vieäc boá thí roäng lôùn? Phaät baûo tröôûng giaû: –Khoâng saùt sinh laø boá thí roäng lôùn, khoâng troäm caép, khoâng taø daâm, khoâng noùi doái, khoâng uoáng

röôïu; nhöõng vieäc nhö theá goïi laø naêm vieäc boá thí roäng lôùn. Tröôûng giaû nghe xong, trong loøng raát vui möøng, beøn suy nghó: “Naêm vieäc nhö theá khoâng hao toán maûy may maø ñöôïc goïi laø boá thí roäng lôùn. Vì sao ta khoâng laøm?” Suy nghó xong, tröôûng giaû raát vui möøng, sinh taâm kính tín Ñöùc Theá Toân, roài thöa: –Ñöùc Phaät laø Baäc Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, ñieàu naøy quaû thaät khoâng luoáng doái. Ngoaøi Ñöùc Theá Toân ra thì khoâng ai coù theå hieåu roõ ñeå noùi nhö theá. Ai cuõng kính thuaän vaø khoâng daùm traùi lôøi Ngaøi daïy. OÂng noùi keä: Dung maïo khoâng ai baèng Bieän taøi ñôøi ít coù Theá Toân noùi ñuùng thôøi Tieáng Phaïm aâm toát ñeïp Lôøi daïy khoâng luoáng doái Ngöôøi nghe ñeàu keát quaû. Noùi keä xong, tröôûng giaû sinh taâm vui möøng ñoái vôùi Phaät, lieàn vaøo kho laáy hai taám daï ñònh daâng cuùng Phaät. OÂng laïi nghó laø nhieàu neân chæ muoán cuùng moät taám nhöng laïi ngaïi ít neân cuùng luoân hai taám. Bieát taâm nieäm cuûa oâng, Ñöùc Phaät noùi keä: Vöøa thí vöøa ñaáu tranh Noùi caû hai gioáng nhau Hai ñöùc ñeàu khoâng truï Maïnh yeáu cuûa tröôïng phu Vöøa thí vöøa ñaáu tranh Gieo duyeân gioáng nhö nhau. Nghe keä xong, tröôûng giaû Thuû-la cho laø Ñöùc Nhö Lai Theá Toân bieát ñöôïc taâm nieäm cuûa mình, oâng vui möøng hôùn hôû deïp boû taâm keo kieät, laáy daï cuùng döôøng Ñöùc Phaät. Bieát Thuû-la coù taâm vui möøng, Ñöùc Phaät beøn noùi phaùp ñuùng theo caên cô, giuùp tröôûng giaû döùt boû goác reã hai möôi öùc ngaõ kieán, tröôûng giaû chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. Luùc aáy, Ñöùc Theá Toân töø ngoài ñöùng daäy trôû veà nôi an truï cuûa mình. Thuû-la vui möøng tieãn chaân Phaät roài trôû veà nhaø mình maø trong loøng caûm thaáy sung söôùng. Thaáy Thuû-la vui veû, Ma vöông nghó: “Nay ta seõ ñeán choã Thuû-la phaù hoaïi taâm laønh cuûa oâng ta”. Nghó xong, Ma vöông hoùa thaønh thaân Phaät coù ba möôi hai töôùng toát, taùm möôi veû ñeïp ñeán nhaø Thuû-la noùi keä: Thaân nhö nuùi vaøng saïch AÙnh saùng raát röïc rôõ

Hoùa hieän thaät töï taïi Ñi nhö voi ñaàu ñaøn Ñi vaøo nhaø Thuû-la Nhö trôøi aån trong maây Ngöôøi nhìn khoâng nhaøm ñuû Saùng nhö ngaøn maët trôøi. AÙnh saùng choùi saùng caû nhaø Thuû-la, Thuû-la kinh ngaïc nghi ngôø khoâng bieát ñaây laø ngöôøi naøo, lieàn noùi keä: Nhö ñoáng vaøng roøng chaûy Chieáu saùng caû nhaø toâi Nhö maët trôøi loù daïng AÙnh saùng hôn luùc thöôøng. Noùi keä xong, tröôûng giaû Thuû-la raát vui möøng nhö toaøn thaân ñöôïc vaåy nöôùc cam loä. OÂng noùi: –Con coù phöôùc lôùn, hoâm nay Nhö Lai laïi vaøo nhaø con. Tuy Nhö Lai laïi ñeán nhöng con khoâng cho laø ít coù, vì sao? Vì haïnh nghieäâp cuûa Nhö Lai Theá Toân laø teá ñoä chuùng sinh baèng taâm Töø bi. Thuû-la lieàn noùi keä: Ñaàu nhö quaû Ma-ni Maøu da nhö vaøng roøng Sôïi loâng traéng giöõa maøy Maét saùng trong daøi roäng Nhö sen xanh nôû troøn, Ñieàu phuïc trong vaéng laëng Böôùc khoan thai khoâng sôï Dung maïo ñeïp khaùc thöôøng AÙnh saùng chieáu moät taàm Töï trang nghieâm thaân Ngaøi, Töï noùi maïnh meõ raèng Ta ñaây thaät laø Phaät. Baáy giôø, Ma vöông ñöùng raát trang nghieâm tröôùc maët Thuû-la noùi: –Tröôùc kia ta coù noùi caùi khoå cuûa naêm thoï aám do taäp maø sinh, tu taùm con ñöôøng chaùnh dieät ñöôïc naêm thoï aám. Ñieàu ñoù laø sai. Thuû-la nghe xong raát nghi ngôø: “Töôùng maïo gioáng Ñöùc Phaät nhöng nhöõng lôøi noùi ra khoâng ñuùng phaùp, ta

naèm mô hay taâm trí ñaûo ñieân, nghe nhöõng lôøi oâng ta noùi naëc muøi tham lam ganh gheùt, ñaây chaéc laø keû aùc naøo ñaõ hoùa hieän ra thaân Phaät? Nhö trong buïi hoa coù raén ñoäc, nay ta xeùt bieát ñaây chaéc chaén laø ma. Nhö ngöôøi baùn kim ñeán nhaø ngöôøi laøm kim ñeå baùn." Tröôûng giaû beøn baûo: –Ngöôi laø ma Ba-tuaàn haõy nghe lôøi cuûa ta laø ñeä töû Phaät noùi ñaây: Caùnh ngoãng quaït Tu-di Laøm sao nghieâng ñoäng ñöôïc Muoán cho taâm Kieán ñeá Nghieâng ñoäng theo yù ngöôi Khoâng heà coù vieäc aáy.

Ngöôi meâ hoaëc maét thòt
Khoâng meâ ñöôïc maét phaùp
Phaät bieát ñöôïc vieäc naøy
Cho neân noùi nhö vaày
Maét thòt raát yeáu keùm
Khoâng phaân bieät thaät giaû
Neáu ngöôøi ñöôïc maét phaùp
Lieàn thaáy Ñaáng Maâu-ni.
Ta ñöôïc maét phaùp tònh
Thaáy ñöôïc vieäc dieät keát
Khoâng heà nghe lôøi ngöôi
Ngöôi luoáng töï meät nhoïc
Khoâng thaáy ñöôïc meâ loaïn.
Nay ta bieát roõ ngöôi
Chính laø ma Ba-tuaàn.
Ngöôøi thaáy boán Chaân ñeá
Khoâng theå lay ñoäng hoï
Nhö tieàn ñöôïc maï vaøng
Muoán doái gaït tieäm vaøng
Vieäc naøy cuõng khoù thaønh
Ngoaøi hieän töôùng vaøng roøng
Nhöng trong thaät laø ñoàng.
Gioáng nhö laáy da coïp
Ñem phuû leân mình löøa
Hình saéc löøa maét thòt
Ngöôi noùi laø bieát doái.
Nhö löûa coù tính laïnh
Töôùng gioù luoân thöôøng truï
Duø maët trôøi u aùm
Traêng coù theå noùng leân
Khoâng theå laøm Kieán ñeá
Maø coù taâm ñoäng chuyeån.

Giaû söû khaép theá giôùi
Coû caây ñeán ngoùi ñaù
Loaøi caàm thuù höôu nai
Ñeàu coù töôùng nhö Phaät
Khoâng lay ñöôïc yù ta,
Nay töôùng coù ñoåi khaùc
Huoáng thaân ma cuûa ngöôi
Sao lay ñoäng ñöôïc ta.
Thuû-la baèng moïi caùch
Traùch Ba-tuaàn thaäm teä
Gioáng nhö ngöôøi khoûe maïnh
Xoâng traän ñaùnh keû aùc.
Ma Ba-tuaàn sôï haõi
Voäi trôû veà coõi trôøi.
Nôi sö töû chuùa ôû
Voi ñeán lieàn boû chaïy
Ba-tuaàn cuõng nhö theá
Choã ngöôøi kieán ñeá ôû
Ma khoâng daùm khuaáy phaù.

CHÖÔNG 49

Ngöôøi chöa chöùng ñöôïc thieàn ñònh luùc saép qua ñôøi khoâng ñöôïc quyeát ñònh.

Toâi töøng nghe:

Thuôû xöa, Ña-xí-na-ca laø ngöôøi haàu ñöôïc vua Baø-tu yeâu quyù. Vì toäi gieøm pha huûy baùng neân bò giam vaøo nguïc nhöng oâng vaãn tieáp tuïc toäi loãi cuûa mình. Vua raát giaän döõ sai ngöôøi ñeán gieát oâng, baø con quyeán thuoäc ñeàu ñeán thaêm vaø noùi vôùi oâng:

–OÂng laø ngöôøi thoâng minh, söï hieåu bieát vöôït hôn ngöôøi khaùc, nay vì sao taâm oâng khaáy ñoäng? Khi caùi cheát ñeán thì coù noãi khoå naøo baèng?

Na-ca ñaùp:

–Toâi sôï seät caùi cheát, taâm khoâng oån ñònh.

OÂng lieàn noùi keä:

Tröôùc kia ñoái cha meï
Baø con vaø quyeán thuoäc
Xa lìa sinh buoàn ñau
Cho laø ñieàu khoå nhaát
Nay gaëp khoå khi cheát
Khoå tröôùc khoâng ñaùng keå.
Xeùt trong caùc thöù khoå
Khoå cheát cuõng khoâng lôùn

Khoâng bieát nôi seõ sinh
Khoå naõo ñoát thaân taâm.
Nay cheát raát nhanh choùng
Khoâng bieát nôi sinh ñeán
Thaân khoâng lìa tham duïc
Ai khoâng khoûi kinh sôï
Tinh thaàn raát hoang mang
Nhö muø ñi ñöôøng xa
Chaúng bieát nôi naøo ñeán.
Taâm yù raát suy suïp
Gioáng nhö tung naém caùt
Khoâng theå ngaên ñöôïc nôi
Nhö nhöõng lôøi Phaät daïy.
Coù taâm, taâm sai khieán
Toâi ñieân ñaûo sai laàm
Khoù ñöôïc sinh coõi laønh
Do taâm ñöôïc töï taïi
Tuøy yù choïn caùc coõi
Giôø taâm toâi xao ñoäng
Khoâng theå giöõ cho yeân.
Xöa nay toâi ngu doát
Tham ñaém vui naêm duïc
Khoâng theå quaùn noäi thaân
Buoäc nieäm vaøo choã laønh
Nöông vaøo röøng nuùi naøo
Ngoài thaúng maø buoäc nieäm
Vieäc toát nhaát nhö theá
Giôø môùi sinh mong muoán.
Kia ñöôïc thieàn aån naùu
Neân an vui vaéng laëng.
Toâi nhôù Theá Toân daïy
Nghóa cuûa ba caâu keä
Buoâng lung laøm phi phaùp
Tu söûa ñieàu ñaùng tu
Vöùt boû caùc nghóa lôïi
Tham ñaém nôi yeâu quyù,
Vöøa muoán tu vieäc laønh
Boãng choác caùi cheát ñeán
Xa lìa ñöôøng chaùnh kia

Theo ñöôøng taø hieåm naøy.
Nhö truïc gaõy xe döøng
Ngoài giöõ raát lo buoàn
Ñeán vôùi phaùp nhö thaät
Tu nhöõng vieäc phi lyù
Keû phaøm phu cheát ñeán
Truïc gaõy chòu saàu ñau.
Vì lyù do gì noùi vieäc naøy? Vì tröôùc kia khoâng kheùo quaùn saùt ñeå chuaån bò tö töôûng cho caùi cheát. Neân luùc saép cheát sôï haõi môùi tu taäp thieàn quaùn. Do khoâng döùt boû naêm duïc neân khoâng bieát nôi ñeán môùi aên naên sôï haõi.
Cho neân noùi keä:
Ngöôøi trí neân buoäc nieäm
Döùt boû töôûng naêm duïc
Ngöôøi sieâng naêng giöõ taâm
Luùc cheát khoâng aên naên.
Taâm yù ñaõ chuyeân nhaát
Khoâng coù nieäm taùn loaïn
Ngöôøi trí sieâng giöõ taâm
Saép cheát taâm khoâng loaïn.
Chuyeân chuù nôi caûnh giôùi
Khoâng tu taâm chuyeân chuù
Saép cheát aét taùn loaïn.
Neáu taâm bò taùn loaïn
Nhö duøng cöông ñieàu ngöïa Neáu khi noù chieán ñaáu Loøng voøng khoâng ñi thaúng. Ngöôøi khoâng kheùo quaùn saùt, khoâng thu nhieáp naêm caên, luùc saép cheát taâm khoù kieàm cheá. Nhö aùo giaùp trong kho ñaõ bò muïc naùt, luùc gaëp ñòch ñem ra duøng thì aùo giaùp ñaõ muïc naùt tôi taû. Khoâng taäp kieàm cheá taâm luùc saép cheát cuõng nhö vaäy.

CHÖÔNG 50 Ngöôøi coù coâng ñöùc chaân thaät thì neân cuùng döôøng. Ngöôøi trí neân cung kính Baäc coù ñöùc. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, coù nöôùc A-vieät-ñeà, vua nöôùc naøy teân laø Nhaân-ñeà-baït-ma. Vua coù ngöôøi em teân laø Tu-lôïi-baït-ma. Vì tranh giaønh laõnh thoå neân hai anh em ñaùnh nhau. Tu-lôïi-baït-ma neùm daây troøng vaøo ñaàu Nhaân-ñeà-baït-ma, keùo thaät nhanh, Nhaân-ñeà-baït-ma heát söùc sôï haõi phaùt nguyeän: “Neáu ñöôïc cöùu thoaùt, toâi seõ môû hoäi Voâ giaø trong Phaät phaùp”. Nguyeän xong thì sôïi daây lieàn ñöùt ngay. Töø ñoù vua raát kính tin Phaät, Phaùp, Taêng. Vua ra leänh cho quan ñaïi thaàn Phuø Giaû Dieân-maät-ña laäp hoäi Voâ giaø. Ñaïi thaàn vaâng leänh vua, laäp hoäi Voâ giaø ñeå laøm lôïi ích cho moïi ngöôøi. Luùc aáy, quan ñaïi thaàn ngoài haøng ñaàu troâng thaáy vò Thöôïng toøa Tyø-kheo löu laïi nöûa phaàn aên, chuù nguyeän xong boû thöùc aên dö vaøo ñaày baùt roài ñöùng daäy ñi. Nhö theá ñeán ba laàn.

Quan ñaïi thaàn troâng thaáy lieàn sinh taâm baát tín. OÂng suy nghó: “Tyø-kheo nhö theá chaéc chaén laø khoâng thanh tònh”. Nghó xong, oâng taâu moïi vieäc leân vua. Vua hoûi quan ñaïi thaàn: –Khanh coù loøng tin chöù? Quan ñaïi thaàn taâu: –Thöa ñaïi vöông, haï thaàn khoâng coù loøng tin. Vì sao? Vì vò Tyø-kheo Thöôïng toïa löu laïi nöûa phaàn aên roài ñöùng daäy ñem ñi, chaéc chaén laø thöùc aên aáy ñöôïc mang veà cho vôï con, neân haï thaàn nghi ngôø oâng ta. Vua nghe xong, ñöa hai tay bòt tai, baûo quan ñaïi thaàn: –Ñöøng noùi nöõa! Khanh chôù nghó quaáy cho ngöôøi. Khanh khoâng coù naêng löïc trí tueä, laøm sao coù theå xeùt ñoaùn ñöôïc ngöôøi aáy. Nhö Ñöùc Phaät coù daïy: “Nghó sai cho chuùng sinh chaéc chaén töï laøm haïi mình”. Khanh chôù coù sinh taø kieán ñieân ñaûo. Vua lieàn noùi keä: Giôùi, Ñònh, Tueä vaéng laëng Ñöôïc Tueä giaùc hoïc roäng Ñeä töû Phaät nhö theá Che giaáu caùc coâng ñöùc Nhö löûa ñöôïc tro laáp Haønh giôùi trí laâu ngaøy Ñieàu Ñöùc Theá Toân daïy. Khanh khoâng cuøng soáng chung Sao bieát haïnh cuûa ngöôøi? Phaät noùi quaû Yeâm-la Duï cho boán haïng ngöôøi

Chæ ngöôøi tröôïng phu kheùo
Môùi bieát phaân bieät ñöôïc,
Chæ Phaät Theá Toân noùi
Vaø ngöôøi ngoä nhö Phaät
Môùi suy löôøng ngöôøi ñöôïc.
Vì theá khanh khoâng neân
Khinh thöôøng ñeä töû Phaät
Maø ñaùnh giaù hoà ñoà
Nhö kho taøng trong ñaát
Bò phuû bôûi ñaát caùt
Ai bieát döôùi coù baùu.
Thoâi khanh ñöøng ñi nöõa
Töï neân xem xeùt laïi
Ta töø nay veà sau
Ñích thaân cuùng döôøng Taêng
Ngöôøi ngu uoáng thuoác hay
Cuõng bieán thaønh thuoác ñoäc.

Sau ñoù, ñích thaân vua ñeán cuùng döôøng chuùng Taêng, töï tay daâng thöùc aên. Vò Tyøkheo Thöôïng toïa luùc tröôùc cuõng ñeå laïi thöùc aên, chuù nguyeän xong lieàn ñem ñi. Vua ñi theo sau vaø thöa vôùi Thöôïng toïa:

–Baïch Thöôïng toïa, ngaøi tuoåi taùc ñaõ cao, coù theå ñöa baùt cho traãm caàm giuùp.

Khi aáy, vò Thöôïng toïa khoâng muoán trao baùt, vua coá tình xin caàm giuùp, cho ñeán thoân Chaân-ñaø-la vò Thöôïng toïa vaãn khoâng muoán trao baùt. Luùc aáy, vò Tyø-kheo Thöôïng toïa lieàn noùi keä:

Toâi bieát vua tònh tín

Xoùt thöông hay cöùu giuùp
Tuy vua sinh ñôøi tröôïc
Nhöng oai nghi trang nghieâm
Caùc vua taøi treân ñôøi
Vaãn cuõng khoâng baèng ñöôïc.
Khoâng bieát giôùi haïnh toâi
Chæ thaáy toâi xuaát gia
Chöa töøng coù qua laïi
Cuõng khoâng coù quan heä
Maø raát laø yeâu kính
AÂn coøn hôn cha hieàn
Duø khoâng thaáy taâm oâng
Caùc caên ñeàu vui hoøa.
Maët trôøi moïc treân khoâng
Maây daøy che khoâng hieän
Duø coù maây che khuaát
Hoa nôû bieát trôøi saùng,
Bieát vua taâm tin saâu
Ñaëc bieät chöa töøng coù
Bieát nhuùn mình töï thaáp
Muoán oâm baùt giuøm toâi
Giaøu sang phöôùc lôïi nhöng
Khoâng hay maïn, buoâng lung.
Caùc vua ñöôïc töï taïi
Kieâu maïn laøm muø maét
Chæ gaây caùc nghieäp aùc
Sa ñoïa nhieàu laàm loãi
Maïnh meõ coù trí löïc
Kheùo bieát duøng taøi thí
Quaùn thaân nhö huyeãn hoùa
Bieát giöõ phaùp chaéc thaät.
Neáu noùi toùm laïi thì
Taát caû ñeàu theâm lôùn
Nhö vua töï ñieàu phuïc
Treân heát trong giaùo hoùa
Ñaïo Hieàn thaùnh thöïc haønh
Haïnh tuøy thuaän cuûa chuùng.
Toâi ñaõ nhaän söï cuùng döôøng cuûa vua vaø vua cuõng haï mình xin oâm baùt giuøm toâi, vieäc cuùng döôøng ñaõ ñuû, khoâng caàn phaûi laáy baùt.

Baáy giôø, nhaø vua laïi aân caàn xin theo oâm baùt. Tyø-kheo Thöôïng toïa nghó: “Vì sao vua muoán oâm baùt giuøm ta?”. Vò Tyø-kheo Thöôïng toïa lieàn nhaäp ñònh quaùn saùt, bieát vua muoán ñieàu phuïc quan ñaïi thaàn cho neân xin oâm baùt. Ngaøi lieàn noùi keä:

Keû phaøm phu ngu toái
Muoán ñoäng nuùi Tu-di
Giôø ta seõ ñöa baùt
Ñeå giuùp taâm yù hoï.
Ñoái vôùi tieáng khen cheâ
Taâm ta ñeàu khoâng khaùc
Sinh baát tín vôùi ta
Laøm toån giaûm nhieàu ngöôøi.

Noùi keä xong, vò Tyø-kheo Thöôïng toïa ñöa baùt cho vua. Vua lieàn oâm baùt, gioáng nhö voøi voi cuoán laáy hoa sen xanh. Vua theo Tyø-kheo Thöôïng toïa ñi ñeán nhaø Chieân-ñaø-la.

Tyø-kheo Thöôïng toïa môøi vua vaøo nhaø, vua khoâng chòu vaøo maø chæ ñöùng tröôùc cöûa. Baø meï cuûa Tyø-kheo tröôùc ñaõ chöùng quaû A-na-haøm, coù Thieân nhaõn bieát ñöôïc taâm ngöôøi (khaùc) vaø cuõng bieát nhaân duyeân caên laønh cuûa ngöôøi khaùc. Meï cuûa vò Tyø-kheo thöa vôùi vua:

–Ngaøi chôù khieáp sôï! Haõy vaøo nhaø toâi.

Baø lieàn noùi keä:

Ngaøi khoâng neân nghi ngôø
Ñaây nhaø Thuû-ñaø-la
Chaúng phaûi nhaø Chieân-ñaø
Con ñaàu chöùng La-haùn
Con thöù ba Döï löu
Toâi laø Öu-baø-di
Cuûa Phaät Nhaát Thieát Trí
Chöùng quaû A-na-haøm.
Ngaøi chæ xeùt Giôùi haïnh
Chôù hoûi doøng hoï naøo
Chaáp xeùt ñaïo ñöùc toâi
Chôù maøng ñeán gia quyeán
Sau roát sinh nhaø naøy
Coù coâng ñöùc toát ñeïp.
Gioáng nhö trong caùt ñaù
Coù theå ñaõi ra vaøng
Y-lan phaùt ñöôïc löûa
Buøn hoâi moïc hoa sen,

Xeùt ngöôøi theo ñaïo ñöùc
Ñöøng y cöù doøng hoï?
Y-lan vôùi chieân-ñaøn
Ñoát chaùy ñeàu toûa nhieät
Caû hai ñeàu coù ích
Coâng ñöùc gioáng nhö nhau.
Nghe baø meï noùi keä xong, vua than: “Hôõi oâi, ñaây chính laø baäc Ñaïi nhaân trong Phaät phaùp. Theå taùnh Phaät ñaïi bi giuùp cho Chieân-ñaø-la ñöôïc ñeán choã baát sinh baát dieät maø khoâng phaân bieät doøng hoï, gaàm leân tieáng roáng sö töû giöõa giai caáp Chieân-ñaø-la trong
Chaùnh phaùp do Phaät noùi”. Vua laïi nghó: “Neáu cuùng döôøng theo doøng hoï thì maát coâng ñöùc, coøn neáu cuùng döôøng theo coâng ñöùc thì khoâng neân phaân bieät Chieân-ñaø-la”.
Vua lieàn noùi keä:
Chæ cuùng döôøng coâng ñöùc
Khoâng neân xeùt doøng hoï
Baø-la-moân noùi duï
Trong buøn moïc hoa sen
Trôøi vaø A-tu-la
Toân kính ñoäi treân ñaàu.
Baø-la-moân coù loãi
Ngöôøi trí ñeàu döùt boû
Neáu hoï gaây nghieäp aùc
Noùi khoâng loãi ñöôïc chaêng?
Nhöng thaät laø coù loãi
Neáu Chieân-ñaø coù ñöùc
Haù coù theå khoâng nhaän
Maø thaät coù coâng ñöùc
Chieân-ñaø-la nhö theá
Ta phaûi neân cuùng döôøng.
Chieân-ñaø-la nhö vaäy
Tu khoå haïnh trong röøng
Ñoù goïi laø Tieân thaùnh
Chaúng phaûi Chieân-ñaø-la.
Chieân-ñaø-la gieát nai
Vua chuùa aên thòt noù
Chieân-ñaø-la laøm teân
Vaø cuõng duøng teân baén
Vì lyù do nhö theá
Ta neân tuøy thuaän haønh

Chieân-ñaø ngöôøi coù ñöùc
Vì sao khoâng daùm nhaän?
Noùi keä xong, vua vaøo nhaø quyø thaúng chaép tay suy nghó: “Tröôùc khi kính leã baø laõo ta neân ñaûnh leã Ñöùc Phaät tröôùc. Ñöùc Nhö Lai Theá Toân chæ baøy con ñöôøng chaân chính cho
Chieân-ñaø-la, cuõng chæ baøy con ñöôøng chaân chaùnh an oån cho taát caû chuùng sinh, cho neân ta ñaûnh leã Ñöùc Phaät tröôùc.
Vua beøn noùi keä:
Kính leã Phaät khoå haïnh
Vò thaày thuoác treân heát
Nay con vì Theá Toân
Kính leã ngöôøi thaáp heøn.
Nhö nöông nuùi Tu-di
Nai, chim ñeàu saéc vaøng
Nghe Ngaøi noùi vieäc naøy
Nay con ñang chöùng bieát,
Nöông nuùi Tu-di Phaät
Keû heøn coù theå sang
Bieån trí Nhaát thieát chuûng
YÙ tònh leân bôø giaùc.
Chæ coù Phaät cöùu ñôøi
Loøng töø, khoâng aùc yù
Ñoái vôùi caùc chuùng sinh
Laøm ngöôøi baïn gaàn guõi
Vôùi moät vò giaûi thoaùt
Phaân bieät noùi nhieàu loaïi
Ngoaïi ñaïo thì ngoâng cuoàng
Phaân bieät xaèng doøng doõi.
Vua noùi keä xong, ñaûnh leã ra veà.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*